

Jaarverslag 2019

De werkgroep *Wereldgeschiedenis in de Klas* bestaat uit een kerngroep die bijeenkomsten met sprekers voorbereidt, en een grote groep belangstellende docenten die de bijeenkomsten bezoekt. De bijeenkomsten vinden plaats in Utrecht en staan open voor iedereen die belangstelling heeft voor meer wereldgeschiedenis in het onderwijs. Wij beschouwen deze bijeenkomsten als onze belangrijkste activiteit, omdat wij daar geestverwanten ontmoeten, met elkaar spreken en kennis en ervaring uitwisselen. Onze bijeenkomsten zijn laagdrempelige evenementen waar ook niet-VGN leden op af komen. Hier maken zij kennis met de VGN en roepen wij hen op om lid te worden. Wij zorgen dus ook voor toestroom van nieuwe leden.

In 2019 bestond de kerngroep WIK uit Marian Heesen, Kris van den Heijkant, Antheun Janse, Rinske Koehorst, Joke Noordstrand, Pim Renou, en Nicole van der Steen.

De leden van de kerngroep hebben voor WIK de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Best practices verzamelen en delen tijdens bijeenkomsten, en het lesmateriaal (online) beschikbaar maken;
- Kennisontwikkeling door middel van het bespreken van wetenschappelijk werk en uitnodigen gastsprekers;
- Meedenken over en voorstellen doen voor het nieuwe geschiedeniscurriculum;
- Lesmateriaal ontwikkelen en artikelen schrijven;
- Deelname aan conferenties en congressen gerelateerd aan geschiedenisonderwijs, het geven van workshops.

Om onze doelen te bereiken hebben wij in 2019 de volgende acties ondernomen:

- *Bijeenkomsten met spreker, good practice en discussie voor de voltallige werkgroep:*
6 februari: Fridus Steijlen, hoogleraar VU, gaf een lezing over Molukkers als *ethnic soldiers*. Hij plaatste de positie van Molukse KNIL-soldaten in wereldhistorisch perspectief door vergelijkingen te maken met andere *ethnic soldiers*, zoals de Gurkhas in het Brits-Indische leger en de Harki's in het Frans-Algerijnse leger.
Miguel Heilbron, mede-oprichter van *The Black Archives* en adviseur burgerschapsonderwijs, vertelde over verschillende initiatieven op het gebied van inclusief geschiedenisonderwijs. Hij deed een oproep om mee te denken over manieren waarop de Tien Tijdvakken een meer wereldse dimensie kunnen krijgen. Inmiddels heeft dit geresulteerd in de gezamenlijke

ontwikkeling van de poster *Tien keer meer geschiedenis*, waarover later meer.

Raki Ap, initiatiefnemer van de *Free West Papua Campaign* vertelde over de geschiedenis en actualiteit van West Papua. Hij voerde een pleidooi voor meer onderwijs over de geschiedenis van dit gebied. Juist in Nederland zou er meer aandacht aan geschonken moeten worden vanwege de historische verknoptheid van de twee landen en de moeilijke situatie waarin West Papoea zich nu bevindt. Het is een relatief onbekend verhaal dat goed aansluit bij het thema dekolonisatie,.

8 mei: *Koloniale sporen in mijn buurt / Oorlog in mijn buurt* is een onderwijsinitiatief waarbij leerlingen op zoek gaan naar sporen van de oorlog of het Nederlandse koloniale verleden in hun eigen buurt. Leerlingen verzamelen verhalen van mensen wier leven hiermee verbonden is. En presenteren de resultaten aan elkaar. Op deze manier wordt dit stukje geschiedenis gekoppeld aan individuele, persoonlijke ervaringen en zo voor leerlingen concreter gemaakt.

Elise Storck, lerarenopleider bij het ICLON in Leiden, liet ons kennismaken met een werkvorm die aansluit bij de nieuwe historische context *Het Britse Rijk*. Deze HC werd in wereldhistorische context geplaatst door te werken met voorbeelden uit Britse en Indiase schoolboeken. Hoe kijken deze twee landen terug op hun gedeelde verleden? Door expliciet aandacht te besteden aan de twee perspectieven wordt het leerlingen duidelijk dat er niet alleen verschillende manieren zijn om naar een stuk geschiedenis te kijken, maar ook worden zij zich ervan bewust dat de schoolboeken zélf deel van de geschiedenis zijn.

2 oktober: Rutger van der Hoeven, docent aan de UU, vertelde over zijn onderzoek naar mondiaal collectief beeldgeheugen. Aan de hand van bekende nieuwsfoto's onderzocht hij welke foto's wereldwijd het meest herkend werden. Daarbij waren er verschillen per regio, en verrassende uitkomsten per foto te melden. De foto's die eruit kwamen als meest bekend zijn in de klas heel bruikbaar als startpunt voor historisch denken en discussies over perspectieven.

Antheun Janse liet ons historisch denken in aansluiting op de poster *10 keer meer geschiedenis*. Met behulp van kaartjes, waarop vragen van verschillend denkniveau staan, kun je leerlingen heel gericht aan het werk zetten met de thema's die op de poster genoemd worden. De kaartjes hebben als doel het onderzoek dat leerlingen zelfstandig doen als door een trechter te laten uitmonden in een heel gerichte focus en onderzoeksvraag. Deze werkvorm stelt de docent in staat leerlingen aan de hand van zelf gekozen onderwerpen zelfstandig onderzoek te laten doen naar thema's die niet in het standaard curriculum voorkomen.

Overige activiteiten:

- Op 28 juni kwam de kerngroep in Amsterdam bij elkaar om plannen te maken en de nieuwe bijeenkomsten in te vullen.
- De werkgroep heeft input geleverd voor het nieuwe curriculum.
- Onze commissie wordt in het VGN-bestuur vertegenwoordigd door Pim Renou.
- Leden van de commissie Wereldgeschiedenis hebben deelgenomen aan en/of workshops gegeven op:
 - 15 maart 2019: VGN Congres (workshop Antheun Janse)
 - 4-7 april 2019: Euroclio Conference Gdansk (Marian Heesen)
 - 5 juni 2019: *Pear Learning Activities*, bijeenkomst van werkgroep Common Values van de Europese Commissie in Brussel (presentatie Marian Heesen)
 - 23 augustus 2019: KNHG Congres in Groningen (pitches Antheun Janse, Kris van den Heijkant en Marian Heesen)
 - 24 september 2019: workshop op Unesco scholendag (Antheun Janse)
 - 29 november 2019: ICLON Geschiedenisdag (workshop Marian Heesen)
- Leden van de commissie hebben een bijdrage geleverd/zijn betrokken bij de ontwikkeling van lesmateriaal:
 - Poster *10 keer meer geschiedenis* in samenwerking met Miguel Heilbron van The Black Archives. De poster is door de gemeente Amsterdam verspreid op alle PO en VO –scholen in Amsterdam. Het NUFFIC heeft voor een Engelse vertaling van de poster gezorgd.
 - Ontwikkeling van lesmateriaal bij de serie *In Europa* van de VPRO.

De commissie Wereldgeschiedenis is voornemens voor 2020 weer drie bijeenkomsten te organiseren. Deze bijeenkomsten worden goed bezocht en zeer gewaardeerd door de bezoekers. Dezen zijn afkomstig uit het VO, maar de laatste tijd is er een groeiend aantal belangstellenden vanuit de HBO lerarenopleidingen te bespeuren: zowel studenten als docenten komen naar onze bijeenkomsten. In 2019 bleek dat onze activiteiten ook opgemerkt worden buiten de kring van leraren en lerarenopleiders. Dit laat zien dat de commissie wereldgeschiedenis aansluit bij een maatschappelijk breder gevoelde urgentie.

Namens de commissie,

Marian Heesen

